

MAZUR AUS TSCHIP

Gyűjtés helye: Szigetcsép / Tschip, Pesti Síkság, Csepel - sziget, Pest megye

Gyűjtötte: Kurt Petermann, 1977

Táncdialektus – földrajzi elhelyezkedés szerint Pestkörnyék, Csepel-sziget

Tánc típus: kötött, körben járt páros tánc, több pár is táncolhatja

Tánc történet

A mazur vagy mazurka egy $\frac{3}{4}$ -es lengyel nemzeti tánc, mely a németesség körében városban és falun egyaránt nagyon kedvelt és népszerű társasági táncforma volt. Vidéken igencsak összekeveredett a ländler és a keringő zenei és táncos elemeivel, majd a különféle német táncok hatásainak következtében még jobban „németesedett”.

Formai jegyei szerint a táncleírás végén említett szakirodalom ötféle mazurtípust különböztet meg. A jelenlegi munka csupán a felvételen látható variációk leírására korlátozódik.

A Szigetcsépen rögzített páros táncban egy kétütemű mazurmotívum ismétlődik ugyanabban az előadásmódban. A felvételen a mazurt 3 féle variációban táncolják.

- a.) lezáró
- b.) hátul keresztező
- c.) hátul – elől keresztező

A nők csak a lezárót és a hátul keresztező formát táncolják, a férfiak mindhármát. A férfitáncos a 4 ütemen belül is variálhatja a figurákat, pl. egy hátul keresztező után táncolhatnak lezárót, vagy minden negyedik motívum lehet lezáró, de táncolható a 4 ütem alatt 4 lezáró is.

Táncleírás

Kiindulási helyzet: a férfiak és a nők egymással szemben állnak

Fogás: mindkét karral váll-derékfogás

A lépést a férfiak jobb, a nők bal lábbal kezdik.

A.) variáció LEZÁRÓ

A tánc menete:

- 1 ütem: jobb – bal - jobb lábbal, aprókat helyben lépegetve rugózó lépésekkel piciket fordulunk, vagy előre haladunk (a férfi vezeti a mozgás irányát)
2. ütem: páros lábbal kétszer helyben rugózunk, a harmadik negyedre kiegyenesítjük a térdünket.

Folyamatos ismétlés, illetve variálás a B.) - ben illetve a C.) - ben leírt formákkal.

B.) 1. variáció HÁTUL KERESZTEZŐ mazurléppéssel kezdve

A tánc menete

1. ütem: jobb – bal - jobb lábbal aprókat helyben lépegetve rugózó lépésekkel piciket fordulunk, vagy előre haladunk (a férfi vezeti a mozgás irányát)
ütem: miközben a bal lábunkra lépünk a jobb lábat rézsút hátul a térd alá felemeljük – bal lábbal rugózunk egyet- miközben a talp visszamegy a talajra, a hátul keresztező láb is visszaér
Folyamatos ismétlés.

A nők csak ezt a variációt táncolták ellenkező lábbal indítva a lépést. Fontos, hogyha összeérne a térdünk a rugózás közben a csípőnk kissé a hátul keresztező láb irányába elfordulhat.

B.) 2. variáció Mazur HÁTUL KERESZTEZŐ-vel kezdve

A tánc menete

1. ütem: miközben a bal lábunkra ugrunk a jobb lábat rézsút hátul a térd alá felemeljük – bal lábbal rugózunk egyet- miközben a talp visszamegy a talajra, a hátul keresztező láb is visszaér
2. ütem: jobb – bal - jobb lábbal aprókat helyben lépegetve rugózó lépésekkel piciket fordulunk, vagy előre haladunk (a férfi vezeti a mozgás irányát)
- 3 – 4. ütem megegyezik az 1 – 2. ütemmel vagy a 8. ütemnél LEZÁRÓT táncolunk.

C.) variáció Mazur HÁTUL – ELŐL KERESZTEZŐVEL

Csak a férfiak táncolják.

A tánc menete:

1. ütem: jobb – bal - jobb lábbal aprókat helyben lépegetve rugózó lépésekkel piciket fordulunk, vagy előre haladunk (a férfi vezeti a mozgás irányát)
2. ütem: miközben a bal lábunkra ugrunk a jobb lábat rézsút hátul a térd alá felemeljük – bal lábbal rugózunk egyet miközben a jobb lábat rézsút előre a térd alá emeljük
- 3 – 4. ütem: megegyezik az 1 - 2. ütemmel vagy a 8. ütemnél LEZÁRÓT táncolunk.

Ma már a férfiak bal, a nők jobb lábbal kezdik a táncot. Ügyeljünk arra, hogy a térdeink ne érjenek össze. Ezért a 3 lépés után a térdhajlításnál a csípőt kissé el kell fordítani. A mazur 3 kezdő lépésével lehet forogni, haladni, míg a lezáró vagy a keresztező lépésekkel helyben táncolunk. A keresztezők jellemzője, hogy mindig ugyanazt a lábat terhelik.

Bővebb szakirodalom:

Aenne Goldschmidt: Handbuch des deutschen Volkstanzes. Berlin, 1967. 198 – 204. p.

Dóka Krisztina: A magyar táncfolklór átalakulása (1896 – 1945) Doktori disszertáció Budapest, 2011. 102. – 104. p. link: : <http://doktori.btk.elte.hu/lit/dokakrisztina/diss.pdf>

Fröhlicher Kreis 2019/2. Das Magazin der Bundesarbeitsgemeinschaft Österreichischer Volkstanz. 2019/2. S. 9. https://volkstanz.at/cms/wp-content/uploads/FK_2019_2.pdf

Készítette: Winhardt Ildikó 2021.

MAZUR AUS TSCHIP

Gemeinde der Sammlung: Tschiep/ Szigetcsép / Pester Umgebung /

Tschepeler Insel, Komitat Pest

Gesammelt von Kurt Petermann, 1977

Tanzdialekt: Pester Umgebung / Tschepeler Insel

Tanzart: Paartanz im Kreis

Notenheft auf der Webseite www.emnosz.hu / „Kottatár”

Es wird kein **Tanzlied** gesungen.

Geschichte:

Die Mazurka, ein polnischer Nationaltanz im $\frac{3}{4}$ Takt, hat in Deutschland als Gesellschaftstanz mit sehr vereinfachter Form in Stadt und Land grosse Beliebtheit und weite Verbreitung gefunden. Auf dem Lande ist sie durch vielfältige tänzerische und musikalische Ländler – und Walzerelementen und durch Abwandlung des Schrittcharakters zu einem Volkstanz typisch deutscher Prägung umgeformt worden.

Am Ende dieser Volkstanzbeschreibung angeführte Fachbibliothek laut formativen Merkmalen unterscheidet fünferlei Mazurkatypen. Diese Arbeit beschäftigt sich nur mit der Beschreibung der Variationen der Aufnahme

In Tschiep gefilmte Paartanz wiederholt sich ein zweitaktige Mazurkamotiv, welche in drei Variationen aufkommt.

- a.) Abschlussmotiv
- b.) Kreuz hinten
- c.) Kreuz hinten und vorne

Die Frauen tanzen nur das „Abschlussmotiv” und das Motiv „Kreuz hinten”, die Männer alle drei. Die Tänzer können in vier Takten die verschiedene Motiven variieren, z. B.: nach einem Motiv „Kreuz hinten, können sie ein Abschlussmotiv tanzen, usw.

Tanzbeschreibung

Aufstellung: zueinander mit Zweihandfassung.

Die Männer beginnen mit rechtem Fuss, die Frauen mit linkem Fuss zu tanzen.

Variation A.) ABSCHLUSSMOTIV

Takt 1 : drei kleiner Schritt in die Tanzrichtung oder mit einer halben Drehung mit (rechts – links – rechts)

Takt 2.: Mit beiden Fussen zwei Anbeugen dann Aufkommen

Außenfußes, sodass dessen Wade in Höhe des Knies des Innenfußes kommt.

Variation B.) 1.) KREUZ HINTEN

Takt 1 : drei kleine Schritte in die Tanzrichtung oder mit einer halben Drehung (rechts – links – rechts)

Takt 2.: Aufhüpfen auf dem Innenfuß mit gleichzeitigem Anbeugen des

Außenfußes, sodass dessen Wade in Höhe des Knies des Innenfußes kommt.

Durchlaufende Wiederholung, oder Variationen mit B.) oder C.)

Variation B.) 2. Mazur mit Beginnen des Schritts „Kreuz hinten“

Takt 1 : Aufhüpfen auf dem Innenfuß mit gleichzeitigem Anbeugen des

Außenfußes, sodass dessen Wade in Höhe des Knies des Innenfußes kommt.

Takt 2.: drei kleine Schritte in die Tanzrichtung oder mit einer halben Drehung (rechts – links – rechts)

Variation C.) Mazur mit „Kreuz hinten und vorne“

Diese Variation tanzen bloß die Männer.

Takt 1.: drei kleine Schritte in die Tanzrichtung oder mit einer halben Drehung (rechts – links – rechts)

Takt 2.: Aufhüpfen auf dem Innenfuß mit gleichzeitigem Anbeugen des Außenfußes, sodass dessen Wade in Höhe des Knies des Innenfußes kommt, zuerst nach hinten, dann vorne

Heutzutage beginnen die Tänzer mit linken Fuss, die Tänzerinnen mit rechtem Fuss zu tanzen. Charakteristisch ist für die Mazurka, dass wir immer dieselben Fuss belästigen.

Fachliteratur:

Aenne Goldschmidt: Handbuch des deutschen Volkstanzes. Berlin, 1967. 198 – 204. p.

Dóka Krisztina: A magyar táncfolklór átalakulása (1896 – 1945) Doktori disszertáció Budapest, 2011. 102. – 104. p. link: : <http://doktori.btk.elte.hu/lit/dokakrisztina/diss.pdf>

Fröhlicher Kreis. Das Magazin der Bundesarbeitsgemeinschaft Österreichischer Volkstanz. 2019/2. S. 9. https://volkstanz.at/cms/wp-content/uploads/FK_2019_2.pdf

Dokumentiert wurde von Ildikó Winhardt 2021